

DQ-001-0012112

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2015

Economics : Paper - IV

(Basic Issues of Indian Economy - IV)

(New Course) (Elective - Optional - II)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012112

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) આંતરિક વિકલ્પના આધારે બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(૨) પ્રશ્ન નં.1 M.C.Q. પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.
(૩) જમણીબાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 M.C.Q. :

20

- (1) ખેતપેદાશોના હેક્ટર દીઠ ઉત્પાદનને શું કહે છે ?
(A) ખેતવૃદ્ધિ દર (B) ખેત ઉત્પાદકતા દર
(C) ખેત ઉત્પાદન દર (D) ખેત વિકાસ દર
- (2) મેઘ ધનુષ્ય ક્રાંતિ એટલે શું ?
(A) હરિયાણી ક્રાંતિ (B) નીલી ક્રાંતિ
(C) સફેદ ક્રાંતિ (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય ક્રાંતિઓનો સમૂહ
- (3) હરિયાણી ક્રાંતિના નિર્ધારક પરિબલોમાં નીચેનામાંથી કયા પરિબલનો સમાવેશ થતો નથી ?
(A) આધુનિક ખેતી સાધનો
(B) ખાતરનો વપરાશ
(C) પરંપરાગત ખેત ઉત્પાદન પદ્ધતિ
(D) સિંચાઈની સગવડ
- (4) ભારતમાં હરિયાણી ક્રાંતિની શરૂઆત કઈ સાલમાં થયેલ ?
(A) 1966-'67માં (B) 1969-'70માં
(C) 1958-'59માં (D) 1973-'74માં

DQ-001-0012112]

1

[Contd...

- (5) દૂધ અને દૂધ પેદાશોમાં સર્જાયેલ ક્રાંતિ.....
- (A) મેઘ ધનુષ્ય ક્રાંતિ (B) સફેદ ક્રાંતિ
(C) નીલી ક્રાંતિ (D) હરિયાળી ક્રાંતિ
- (6) વૈશ્વિકીકરણની બાબતમાં કયા દેશો શ્રમની મુક્ત હેરફેરની બાબતમાં વાંધો લે છે?
- (A) વિકાસશીલ દેશો (B) વિકસીત દેશો
(C) અલ્પ વિકસીત દેશો (D) અર્ધ વિકસીત દેશો
- (7) જૂન - 2008માં ભારતમાં વિદેશી હુંડિયામણની અનામતોનું પ્રમાણ કેટલું હતું ?
- (A) રૂ. 8,39,913 કરોડ (B) રૂ. 12,98, 552 કરોડ
(C) રૂ. 9,36, 597 કરોડ (D) રૂ. 11,96, 023 કરોડ
- (8) જેમાં બજારતંત્ર દ્વારા આર્થિક નિર્ણયો લેવામાં આવતા હોય તે વ્યવસ્થાને _____ના નામે ઓળખવામાં આવે છે.
- (A) ઉદારીકરણ (B) ઉદ્યોગીકરણ
(C) ખાનગીકરણ (D) વૈશ્વિકીકરણ
- (9) 1991માં આર્થિક સુધારા પછી છેલ્લા 24 વર્ષેના ગાળામાં ભારતનો ઔદ્યોગિક વૃદ્ધિ દર_____
- (A) સ્થિર રહ્યો છે (B) વધ્યો છે
(C) ઘટ્યો છે (D) વધુ પડતો ઓછો થયો છે
- (10) કઈ પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે વિદેશથી આવતી વસ્તુઓ ઉપરના અંકુશને હળવા કરવામાં આવ્યા છે ?
- (A) નિકાસ પ્રવૃત્તિ (B) પુર્ન:નિકાસ પ્રવૃત્તિ
(C) આયાત પ્રવૃત્તિ (D) આયાત અવેજીકરણ
- (11) વિનિવેશની પ્રક્રિયાએ શેનો ભાગ ગણાવી શકાય ?
- (A) ખાનગીકરણ (B) ઉદારીકરણ
(C) રાષ્ટ્રીયકરણ (D) વૈશ્વિકીકરણ
- (12) 12મી યોજનામાં કુલ બચતદર કેટલા ટકા નક્કી કરાયો છે?
- (A) 41% (B) 38.9%
(C) 35% (D) 32%

- (13) 12મી યોજનાની નબળી બાજુ કઈ છે ?
- (A) અતિ મહત્વાકાંક્ષી યોજના છે
 (B) 9 થી 9.5%નો વિકાસદર હાંસલ કરવાનું મુશ્કેલ છે.
 (C) નાણાકીય સાધનોના લક્ષ્યાંકો પાર પાડવાનું મુશ્કેલ છે.
 (D) ઉપરોક્ત બધી બાબતો
- (14) બારમી યોજનામાં કુલ મૂડી રોકાણ દર કેટલો નક્કી કરવામાં આવ્યો છે?
- (A) 37.5% (B) 41.4%
 (C) 39% (D) 42.5%
- (15) બારમી યોજનામાં જાહેર ક્ષેત્રે કેટલું મૂડીરોકાણ કરવાનો લક્ષ્યાંક નક્કી કરવામાં આવ્યો છે ?
- (A) રૂ. 85,73,422 કરોડ (B) રૂ. 83,80,245 કરોડ
 (C) રૂ. 91,60, 248 કરોડ (D) રૂ. 76, 47,330 કરોડ
- (16) ભારતીય અર્થતંત્રમાં કયા ઉદ્યોગોનું સવિશેષ મહત્ત્વ રહેલું છે ?
- (A) વપરાશી વસ્તુના ઉદ્યોગો (B) સેવા ક્ષેત્રના ઉદ્યોગો
 (C) નાના અને કુટિર ઉદ્યોગો (D) મોટા ઉદ્યોગો
- (17) મધ્યમ કદના સાહસોમાં ઉત્પાદકતાનો વિશેષ આધાર શેના ઉપર રહેલો છે ?
- (A) વીજ પુરવઠાની પ્રાપ્તિ (B) નિયોજકની કુશળતા
 (C) કાયામાલની પ્રક્રિયા (D) માનવ શ્રમની પ્રાપ્તિ
- (18) 2007-08માં નાના કદના એકમોની સંખ્યા કેટલી હતી ?
- (A) 1,25,35,000 (B) 1,15,65,000
 (C) 1,33,67,000 (D) 1,44,51,000
- (19) આબિદ હુસેન સમિતિની ભલામણ મુજબ નાના ઉદ્યોગોની મૂડી રોકાણની મર્યાદા _____ કરાઈ છે ?
- (A) રૂ. 2 કરોડ
 (B) રૂ. 3 કરોડ
 (C) રૂ. 4.5 કરોડ
 (D) રૂ. 5 કરોડ
- (20) ભારતમાં મધ્યમ કદના સાહસોનું મહત્ત્વ કયા કારણોસર રહેલું છે ?
- (A) હરિયાણી ક્રાંતિની જરૂરિયાતો સંતોષવાની દૃષ્ટિએ
 (B) ઔદ્યોગિક વિકેન્દ્રીકરણની દૃષ્ટિએ
 (C) રોજગારી પૂરી પાડવાની દૃષ્ટિએ
 (D) ઉપરોક્ત બધા જ કારણોસર

2 નાના પાયાના ઉદ્યોગોની સમસ્યાઓ હલ કરવાનાં ઉપાયો સમજાવો. 10

અથવા

2 મધ્યમ કદનાં સાહસોની સમસ્યાઓ જણાવો. 10

3 નાના પાયાના ઉદ્યોગોની મુખ્ય સમસ્યાઓ જણાવો. 10

અથવા

3 બારમી યોજનાની ઉજળી બાજુઓ જણાવો.

4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) 8

(1) ખાનગીકરણ

(2) નાના પાયાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ

(બ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) 8

(1) હરિયાણી ક્રાંતિની મર્યાદાઓ / ખામીઓ

(2) વૈશ્વિકીકરણ

5 ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ બે) 14

(1) બારમી યોજનાની નબળી બાજુઓ

(2) હરિયાણી ક્રાંતિના નિર્ધારક પરિબલો

(3) ભારતમાં આર્થિક સુધારાઓનું મૂલ્યાંકન

(4) હરિયાણી ક્રાંતિની સિદ્ધિઓ

(5) મધ્યમકદના ઉદ્યોગોની સમસ્યાઓ અને હલ કરવાના ઉપાયો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Answer all the questions on the basis of internal options.
- (2) Answers to Q. No. 1 M.C.Q. should be given in the main answer book.
- (3) Right side figures show the mark of the questions.

- 1** Choose the correct option on the basis of internal option. **20**
- (1) What is called agricultural production hector-wise ?
- (A) Agricultural growth
(B) Agricultural productivity
(C) Agricultural production
(D) Agricultural Development growth
- (2) What is the meaning of rainbow revolution ?
- (A) Green revolution
(B) Blue revolution
(C) White revolution
(D) All of the above.
- (3) The following factor is not introduced as a certain factor of green revolution ?
- (A) Modern agricultural tools
(B) The use of fertilizer
(C) Traditional system for production
(D) The facilities of irrigation.
- (4) The green revolution was started in Indian agriculture sector in _____.
- (A) 1966-67 (B) 1969-70
(C) 1958-59 (D) 1973-74
- (5) The revolution in milk and milk products means_____.
- (A) Rainbow revolution
(B) White revolution
(C) Blue revolution
(D) Green revolution

- (6) Which countries are taking objection in the free labour movement with reference to globalization ?
(A) Developing countries
(B) Developed countries
(C) Less developed countries
(D) Semi developed countries
- (7) The reserve criteria for the foreign rate of exchange in India in June-2008.
(A) Rs. 8,39,913 crores
(B) Rs. 12,98,552 crores
(C) Rs. 9,36,597 crores
(D) Rs. 12,96,023 crors
- (8) The system in which the economic decisions are taken by the market is known as _____.
(A) Liberalization
(B) Industrialization
(C) Privatization
(D) Globalization
- (9) After the economic reforms of 1991, the industrial development growth rate of the India since last 24 years is _____.
(A) Remain stable (B) Increased
(C) Decreased (D) More decreased
- (10) Which activities were encouraged to relax the restrictions on the foreign goods ?
(A) Export activities
(B) Reexport activities
(C) Import activities
(D) Import substitution
- (11) Which part would you consider "The Process of disinvestment" ?
(A) Privatization (B) Liberalization
(C) Nationalization (D) Globalization
- (12) In the 12th plan how much saving rate is determined during the plan period ?
(A) 41% (B) 38.9%
(C) 35% (D) 32%

- (13) Which are the weak side of 12th plan ?
- (A) Over ambitious plan
 - (B) Difficult to achieve 9 to 9.5% growth rate.
 - (C) Difficult to achieve the target of financial sources.
 - (D) Above all three.
- (14) In the 12th plan, how much investment rate is determined ?
- (A) 37.5% (B) 41.4%
 - (C) 39% (D) 42.5%
- (15) In the 12th plan, how much targets fixed for the investment in public sector ?
- (A) Rs. 85,73,422 crores
 - (B) Rs. 83,80,245 crores
 - (C) Rs. 91,60,248 crores
 - (D) Rs. 76,47,330 crores
- (16) Which industries are very important to solve the basic problems of Indian economy?
- (A) Consumer goods industries
 - (B) Service sectors industries
 - (C) Small and cottage industries
 - (D) Big industries
- (17) In medium scale industries, which factor is specially responsible for productivity ?
- (A) Availability of electrical power supply.
 - (B) The skill of entrepreneur
 - (C) The process of raw material
 - (D) Availability of man power.
- (18) How many small scale industries was there in 2007-08 ?
- (A) 1,25,35,000 (B) 1,15,65,000
 - (C) 1,33,67,000 (D) 1,44,51,000
- (19) According to the recommendation of Abid Hussain committee the investment limit is expanded for small scale industries is _____.
- (A) Rs. 2 crores (B) Rs. 3 crores
 - (C) Rs. 4.5 crores (D) Rs. 5 crores

- (20) For which reason the medium scale industries are important in India ?
- (A) To satisfy the necessities of green revolution.
 - (B) To the view point of industrial decentralization.
 - (C) To provide employment.
 - (D) All of the above reasons.

2 Describe measures to tackle the problems of small scale industries. **10**

OR

2 Describe the problems of medium scale industries. **10**

3 Describe the main problems of small scale industries. **10**

OR

3 Explain the brighter sides of 12th plan. **10**

4 (a) Write short notes : (any one) **8**

- (1) Privatization
- (2) Importance of small scale industries.

(b) Write short notes : (any one) **8**

- (1) Limitations of green revolution.
- (2) Globalization

5 Write short answers : (any two) **14**

- (1) Weak sides challenges of 12th plan.
- (2) The factors determining the green revolution.
- (3) Evaluate the India's economical reforms.
- (4) Achievements of green revolution.
- (5) Describe measures to tackle the problems of medium scale industries.